

OPINIE

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

514. SESJA PLENARNA EKES-U W DNIACH 17 I 18 LUTEGO 2016 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przyszłości programu UE dla miast z perspektywy społeczeństwa obywatelskiego

(opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji niderlandzkiej)

(2016/C 133/02)

Sprawozdawca: Roman HAKEN

Dnia 28 sierpnia 2015 r. R.H.A. Plasterk, niderlandzki Minister Spraw Wewnętrznych i Stosunków w Królestwie, działając w imieniu niderlandzkiej prezydencji Rady Unii Europejskiej, zwrócił się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego o sporządzenie opinii rozpoznawczej w sprawie

przyszłości programu UE dla miast z perspektywy społeczeństwa obywatelskiego.

(opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji niderlandzkiej)

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię dnia 26 stycznia 2016 r.

Na 514. sesji plenarnej w dniach 17–18 lutego 2016 r. (posiedzenie z dnia 17 lutego 2016 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 214 do 1 (nikt nie wstrzymał się od głosu) przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Program UE dla miast⁽¹⁾ będzie miał bezpośredni wpływ na życie 80 % obywateli UE, tyle bowiem osób będzie mieszkało w miastach do 2050 r. Dla sformułowania możliwie najskuteczniejszych przepisów i zapewnienia ich społecznej akceptacji ważne jest zagwarantowanie, że równoważnym partnerem w rozmowach dotyczących programu UE dla miast i w jego wdrażaniu będą organizacje społeczeństwa obywatelskiego. Inicjatywa prezydencji niderlandzkiej po raz pierwszy w historii UE umieszcza miasta w samym centrum dyskusji na temat rozwoju. EKES wzywa Radę do uznania szczybla miejskiego w całej jego różnorodności jako cennego partnera w procesie integracji europejskiej.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/pl/policy/themes/urban-development/agenda

1.2. EKES postrzega pracę w ramach partnerstw jako skuteczny sposób podejścia do tych obszernych i skomplikowanych zagadnień. Dlatego ceni zasadę partnerstwa, która wreszcie jest stosowana w trakcie opracowywania i realizacji okresu programowania 2014–2020 ⁽²⁾.

1.3. Partnerstwo, zarówno wertykalne, jak i horyzontalne, jest zasadą, na której opierają się nowoczesne usługi publiczne. Jako inny przykład takiej współpracy EKES sugeruje, by rozważyć partnerstwa publiczno-prywatne jako model finansowania projektów miejskich, różne przedsiębiorstwa społeczne, a także europejskie programy oparte na zasadzie partnerstwa, takie jak Equal ⁽³⁾. Zadaniem administracji publicznej na różnych szczeblach, zwłaszcza w miastach, jest zbliżenie ze sobą odpowiednich partnerów w ramach wspólnych projektów i skuteczne wykorzystanie finansowania.

1.4. Jedno z wyzwań, przed którymi stanie program UE dla miast, będzie polegało na tym, w jaki sposób wdrożyć strategię opracowaną przez partnerstwa tematyczne. Zasadnicze znaczenie ma zastosowanie podejścia oddolnego przy tworzeniu partnerstw oraz przy opracowywaniu i wdrażaniu strategii. Dlatego też EKES popiera podejście oddolne, które nie jest tym samym co podejście oparte na pracy grup ekspertów. Jest rzeczą istotną, aby wyjaśnić, w jaki sposób organizacje społeczeństwa obywatelskiego będą współpracowały z zainteresowanymi stronami – jak będą składały sprawozdania, zasięgały opinii itp.

1.5. Przy opracowywaniu nowego programu UE dla miast równie ważne jak partnerstwa wertykalne (tematyczne) są partnerstwa horyzontalne. Będą one działały głównie na szczeblu lokalnym w miastach. Mają istotne znaczenie nie tylko ze względów myślenia strategicznego, lecz także dla zapewnienia wdrażania, monitorowania i oceny. Lokalne strategię opracowane przez lokalne partnerstwa znające miejscową sytuację to najlepszy sposób na uwzględnienie zaleceń z poziomu UE i na ich skuteczne wdrożenie. Jednym z narzędzi, jakie EKES zaleca w tym celu, jest rozwój lokalny kierowany przez społeczność ⁽⁴⁾.

1.6. Dla zapewnienia skutecznego wprowadzenia w życie nowego programu UE dla miast konieczne jest:

- a) uwzględnienie podstawowych potrzeb zaangażowanych partnerów i zwrócenie uwagi na budowę zdolności (głównie w przypadku horyzontalnych partnerstw miejskich); w tym celu EKES zaleca skorzystanie z zasobów z zakresu pomocy technicznej w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (ESIF);
- b) przygotowanie zaleceń metodycznych dotyczących zasad odpowiedzialnych partnerstw miejskich; istotną sprawą jest przyjęcie metodyki w zakresie monitorowania i oceny programu dla miast, w tym przyjęcie wskaźników, za pomocą których będzie można mierzyć uzyskane zmiany; w proces oceny i monitorowania należy zaangażować partnerów, w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

1.7. EKES pragnąłby, aby wyjaśniono, jak partnerstwa tematyczne będą radzić sobie z kwestiami i wyzwaniem związanymi z rozwojem obszarów miejskich. To partnerstwa horyzontalne powinny wdrażać konkretne środki w konkretnych obszarach miejskich. Konieczne jest zatem zapewnienie wymiany dobrych praktyk poprzez organizację specjalnych imprez. Jest sprawą zasadniczej wagi, aby w równym stopniu uwzględniono wszystkie regiony (szczególnie w południowej i wschodniej Europie). W programie UE dla miast powinno się uznać powiązania między miastami i przylegającymi do nich lub otaczającymi je obszarami podmiejskimi, które wnoszą wkład w jakość życia w miastach. Program nie powinien stać w sprzeczności z rozwojem obszarów wiejskich ani nie powinien go ograniczać.

⁽²⁾ Zob. odpowiednie prace EKES-u, Rady Europejskiej, Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i Komitetu Regionów: „Jak wspierać skuteczne partnerstwa dotyczące gospodarowania programami w zakresie polityki spójności w oparciu o dobre praktyki z cyklu 2007–2013” (Dz.U. C 44 z 11.2.2011, s. 1); „Zasada partnerstwa we wdrażaniu wspólnych strategicznych funduszy ramowych – elementy europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa” (Dz.U. C 44 z 15.2.2013, s. 23); „Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) jako narzędzie polityki spójności na lata 2014–2020 służące rozwojowi lokalnemu oraz rozwojowi obszarów wiejskich, miejskich i podmiejskich” (Dz.U. C 230 z 14.7.2015, s. 1); „Wzmocnienie procesów partycypacyjnych i zaangażowania władz lokalnych, organizacji pozarządowych i partnerów społecznych we wdrażanie strategii »Europa 2020«” (Dz.U. C 299 z 4.10.2012, s. 1); „Ocena konsultacji Komisji Europejskiej z zainteresowanymi stronami” (Dz.U. C 383 z 17.11.2015, s. 57); <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+REPORT+A8-2015-0218+0+DOC+PDF+V0//PL>; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52013R6902>; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:c10237>; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:32013R1303>, art. 5 ust. 3 dotyczący europejskiego kodeksu postępowania w sprawie partnerstwa.

⁽³⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:c10237>

⁽⁴⁾ „Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) jako narzędzie polityki spójności na lata 2014–2020 służące rozwojowi lokalnemu oraz rozwojowi obszarów wiejskich, miejskich i podmiejskich” (Dz.U. C 230 z 14.7.2015, s. 1).

1.8. Wiele zagadnień wiąże się, a nawet częściowo pokrywa ze sobą. Wdrożenie środków związanych z jednym zagadnieniem będzie wpływać na inne zagadnienie lub na szereg innych tematów. Należy zadbać o to, aby środki mające na celu poprawę sytuacji w jednej dziedzinie nie miały niekorzystnego oddziaływania na inną dziedzinę. Dotyczy to nie tylko UE, lecz także poziomu krajowego.

1.9. EKES sugeruje, by do programu dla miast włączono jako nowe zagadnienie kwestię społeczności miejskich i uczestnictwa obywatelskiego. Miasta potrzebują sprawnego mechanizmu służącego wzmocnieniu pozycji obywateli i grup obywateli, tak aby mogli oni być rzeczywistymi i solidnymi partnerami w dyskusowaniu i realizowaniu priorytetów rozwoju dla swoich miast oraz we wdrażaniu programu UE dla miast. Jedynie ufna we własne siły i prężna społeczność dysponująca dużym kapitałem społecznym będzie zdolna poradzić sobie z nowymi wyzwaniami. EKES jest gotów podjąć pracę nad rozwinięciem tej idei.

1.10. Należy uwzględnić także takie elementy jak program działań ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030, z jego 17 celami zrównoważonego rozwoju, a w szczególności cel 11: „Zadbanie o to, by miasta i osady ludzkie sprzyjały włączeniu społecznemu, były bezpieczne, odporne i zrównoważone”. EKES przyjął stanowisko w tej sprawie we wrześniu 2015 r.⁽⁵⁾ UE nie ma takich samych kompetencji we wszystkich dziedzinach polityki i jej uprawnienia w zakresie spraw społecznych w szczególności nie wydają się wystarczająco silne. Wątpliwe jest, czy UE może wpłynąć na rozwój obszarów miejskich w dziedzinie społecznej lub odpowiednio ocenić społeczne skutki środków wdrożonych w innych obszarach polityki. Wprawdzie skutki dla środowiska można określić za pomocą procedury OOS, jednakże nadal brakuje oceny skutków społecznych.

1.11. EKES jest zainteresowany staniem się pełnoprawnym członkiem grupy sterującej ds. programu UE dla miast i uczestniczeniem w partnerstwach tworzonych w ramach tego programu. EKES reprezentuje organizacje społeczeństwa obywatelskiego z wszystkich państw członkowskich, organizacje, które są poważane, dysponują specjalistyczną wiedzą i mogą przyczynić się do rozwoju obszarów miejskich.

2. Partnerstwo jako zasada w programie UE dla miast oraz udział EKES-u w tym programie

2.1. W programie UE dla miast sugeruje się tworzenie partnerstw obejmujących ok. 15 członków, z których 11 będzie przedstawicielami administracji publicznej (władz miejskich, państw członkowskich, Komisji). Wśród pozostałych członków mogliby znaleźć się przedstawiciele instytucji zarządzających europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi, eksperci i przedstawiciele organizacji pozarządowych. EKES ubolewa, że poproszono go o wypowiedzenie się w tej sprawie dopiero po utworzeniu kilku partnerstw.

2.2. Komitet sugeruje, by przewidziano bardziej zrównoważoną reprezentację w ramach partnerstw. Dobrego przykładu sprawiedliwej reprezentacji dostarcza program LEADER, w którym z administracji publicznej może pochodzić nie więcej niż 50 % członków partnerstwa. EKES zaleca znacznie szersze zaangażowanie grup docelowych (mieszkańców obszarów miejskich). Ważne jest, aby na przyszłość miast większy wpływ mieli sami ich mieszkańcy. Większością wskazanych zagadnień nie da się skutecznie zająć bez udziału organizacji pozarządowych, partnerów społecznych i przedsiębiorstw. Okazuje się, że wszystkie pomyślnie przeprowadzone inicjatywy w Europie wiązały się w znacznej mierze z zaangażowaniem sił pozarządowych i ze skuteczną współpracą sektora publicznego i prywatnego.

2.3. Choć wszystkie zagadnienia priorytetowe w programie UE dla miast mają istotne znaczenie dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, wykraczają one poza tradycyjne role kojarzone ze społeczeństwem obywatelskim. Organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa społeczne i spółdzielnie w coraz większym stopniu rozwijają zdolności lub tworzą nowe modele ekonomiczne czy organizacyjne, aby świadczyć usługi w interesie publicznym. Jest niezbędne, aby władze publiczne miały możliwość spojrzenia na siebie z perspektywy grup i organizacji działających na obszarach miejskich. EKES sugeruje, że włączenie sieci krajowych lub regionalnych czy organizacji lokalnych posiadających znaczne doświadczenie w danej kwestii byłoby rzeczą równie pożyteczną jak korzystanie z sieci europejskich.

2.4. Komitet nie dysponuje informacjami o tym, w jaki sposób wskazywane i/lub wybierane będą odpowiednie organizacje społeczeństwa obywatelskiego. EKES oferuje swoje zdolności oraz znajomość zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego na potrzeby wyboru przedstawicieli organizacji pozarządowych i partnerów społecznych do partnerstw tematycznych.

⁽⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.press-releases.37475>

3. Zalecenia dotyczące funkcjonowania partnerstw tworzonych w ramach programu UE dla miast oraz dotyczące procesu uczestnictwa

3.1. Prawem każdego obywatela UE jest znać politykę UE, rozumieć ją, a także wpływać na nią. EKES zwraca uwagę, że partnerstwo nie powinno stawać się zamkniętą grupą dyskusyjną. Bardzo ważne jest to, w jaki sposób partnerstwa komunikują się ze światem zewnętrznym. Otwarta administracja publiczna prowadząca komunikację z obywatelami i organizacjami reprezentującymi ich interesy powinna być kluczowym aspektem rozwoju obszarów miejskich. Ponieważ strategicznych celów nie można osiągnąć bez wsparcia ze strony obywateli i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, trzeba zadbać o przejrzystość i efektywne zaangażowanie zainteresowanych stron w proces przygotowywania i wdrażania programu UE dla miast. Włączenie osób, które chcą się zaangażować, to najlepszy sposób na uzyskanie ich poparcia dla osiągniętych rezultatów. EKES sugeruje, by otworzyć zaproszenie do organizacji, które chciałyby podzielić się swoimi doświadczeniami oraz pomysłami w kwestii programu dla miast i które mogłyby wziąć udział w niektórych spotkaniach organizowanych przez partnerstwa.

3.2. Partnerstwa powinny używać szeregu narzędzi komunikacji i uczestnictwa umożliwiających wymianę, komunikację i konsultacje. Zaangażowania obywateli i konsultacji z nimi nie można zapewnić za pomocą tylko jednego narzędzia. Potrzebne jest połączenie metod pozwalające na uwzględnienie wszystkich rodzajów zainteresowanych stron, na uzyskiwanie różnych form wkładu oraz na wykorzystanie różnych poziomów zaangażowania. Partnerstwa powinny korzystać z nowoczesnych technik, takich jak media społecznościowe, badania ankietowe, warsztaty, grupy dyskusyjne itd., w celu uzyskiwania informacji zwrotnych o swojej pracy. EKES zaleca, aby zadbać o dodatkowe zaangażowanie (szerszego) grona społeczeństwa w przypadku konkretnych zagadnień, w odniesieniu do których istnieje wyraźna potrzeba przeprowadzenia szerzej zakrojonej debaty publicznej, jak i przekazania informacji zwrotnych obywatelom.

3.3. Partnerstwa powinny organizować wizyty w terenie i spotkania z udziałem różnych zainteresowanych stron, nie ograniczając się do wąskiego kręgu uczestników partnerstwa. Spotkanie się z organizatorami lokalnych inicjatyw obywatelskich i zdobywanie wiedzy na temat ograniczeń, z którymi się borykają, oraz na temat ich współpracy z administracją publiczną może mieć znaczący wpływ na kształt dyskusji prowadzonych na forum partnerstwa. Jeżeli program UE dla miast nie będzie się opierał na istniejących praktykach, przyjęte w jego ramach strategie polityczne mogą prowadzić do pominięcia dostępnej wiedzy.

3.4. Plany działania powinny stać się przedmiotem otwartych konsultacji internetowych. Dzięki temu wszystkie odpowiednie podmioty będą mogły wnieść wkład w kształtowanie treści tych planów i uwzględnić wszystkie interesy.

4. Priorytetowe tematy partnerstw tematycznych

4.1. Miasta sprzyjające włączeniu społecznemu

4.1.1. **Miejsca pracy i umiejętności w gospodarce lokalnej:** Organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają liczne role, np. jako pracodawcy, edukatorzy czy instruktorzy, które mają istotne znaczenie dla tworzenia nowych miejsc pracy. EKES zaleca zasięgnięcie opinii organizacji reprezentujących MŚP, takich jak Eurochambres, urzędów pracy oraz instytucji edukacyjnych i szkoleniowych. Program UE dla miast musi uwzględnić kwestię tego, w jaki sposób miasta przeprowadzą badanie potrzeb w zakresie wiedzy fachowej w tej dziedzinie; o potrzebach tych powinny zostać poinformowane organizacje społeczeństwa obywatelskiego i konieczna będzie współpraca w celu promowania edukacji, uczenia się przez całe życie i szkolenia, które pozwolą zapewnić umiejętności brakujące na rynku pracy.

4.1.2. **Ubóstwo w miastach:** Organizacje społeczeństwa obywatelskiego realizują większość programów mających na celu zapobieganie ubóstwu w miastach i zwalczanie go. EKES sugeruje włączenie takich organizacji jak Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu. Mamy też świadomość, jak istotne w ramach tego zagadnienia są takie kwestie: a) przedmieścia i marginalizacja; b) getta; c) dzielnice dotknięte ubóstwem; d) dzieci umieszczone w placówkach oraz przejście od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej; a także e) starzenie się i trudna sytuacja osób starszych.

4.1.3. **Mieszkalnictwo:** Z myślą o zapewnieniu zrównoważonego mieszkalnictwa dobrej jakości, o którym mowa w Karcie ONZ w sprawie zrównoważonego budownictwa mieszkaniowego, organizacje społeczeństwa obywatelskiego odgrywają istotną rolę, jeśli chodzi o reprezentowanie obu stron – właścicieli i użytkowników – oraz o współpracę z nimi. EKES zaleca zwrócenie się do takich organizacji jak Międzynarodowy Związek Lokatorów (IUT), do stowarzyszeń właścicieli mieszkań i domów, do towarzystw budowlanych, architektów czy urbanistów. Omawiane zagadnienie obejmuje takie istotne problemy, jak: a) planowanie przestrzenne miast, b) mieszkalnictwo socjalne czy c) przeprowadzanie się obywateli na obszary podmiejskie z myślą o znalezieniu mieszkań lepszej jakości.

4.1.4. **Włączenie migrantów i uchodźców:** Należy zająć się nie tylko problemami rozwiązywanymi w krótkim terminie (zaspokojenie podstawowych potrzeb), lecz także – kiedy osoby te już się osiedlą – ich zintegrowaniem ze społeczeństwem UE: chodzi o pomaganie im w kształceniu, zdobywaniu pracy itd., zapoznanie ich z wartościami i tradycjami Unii oraz wprowadzanie tych wartości i tradycji do ich życia z jednoczesnym poszanowaniem kultury, z której się wywodzą. W tym zakresie podstawową rolę obok państwa odgrywają organizacje społeczeństwa obywatelskiego, jak kościoły, organizacje społeczne, organizacje edukacyjne i szkoleniowe, stowarzyszenia dzieci i rodziców itp. EKES zaleca, by zasięgnąć opinii m. in. takich organizacji jak Solidar czy Lumos. Należy zająć się też takimi problemami jak kwestia nieletnich pozbawionych opieki – grupy szczególnie wrażliwej wymagającej specjalnej uwagi.

4.1.5. **Zrównoważone użytkowanie gruntów i rozwiązania oparte na przyrodzie:** Ten cel programu UE dla miast jest ściśle związany ze zmianą postaw i stylu życia jednostek. Zagwarantowanie, że zmiany wprowadzane są w miastach z poszanowaniem środowiska, to dziedzina, w której zasadnicze znaczenie ma zaangażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, np. stowarzyszeń właścicieli gruntów, stowarzyszeń MŚP oraz organizacji społeczności lokalnych, które stoją za ruchami na rzecz poprawy sytuacji w sąsiedztwie. EKES zaleca, by w działania włączyć np. organizacje *Friends of the Earth Europe* lub ELARD. Komitet uważa za istotne następujące kwestie: a) planowanie przestrzenne (wertikalne), b) problemy obszarów podmiejskich, które dostarczają miastu różnych produktów (żywność, czysta woda), a także zapewniają podstawowe usługi ekosystemowe, podnoszące jakość życia mieszkańców miast.

4.2. Gospodarka miejska

4.2.1. **Gospodarka o obiegu zamkniętym:** Skuteczna gospodarka o obiegu zamkniętym wymaga zmiany sposobu, w jaki ludzie postrzegają odpady, oraz pokazania odpadów jako potencjalnych zasobów. Ważne są działania edukacyjne i informacyjne prowadzone przez organizacje ekologiczne i instytucje oświatowe. Pod względem testowania i wdrażania nowych podejść w miastach kluczowymi graczami będą ośrodki badań i innowacji, wraz z wyspecjalizowanymi firmami oraz stowarzyszeniami MŚP. EKES zaleca zaproszenie do dyskusji np. sieci REVES.

4.3. Zielone miasta

4.3.1. **Przystosowanie się do zmiany klimatu:** Zasadnicze znaczenie w tym zakresie mają przedsiębiorstwa sektora zaawansowanych technologii, instytuty badawcze i uczelnie. Konieczne jest także edukowanie i informowanie zwykłych ludzi, aby umożliwić im angażowanie się w realizację odpowiednich środków oraz zwiększyć wśród nich akceptację dla tych środków. EKES proponuje, aby skonsultować się np. z organizacją Green 10.

4.3.2. **Transformacja energetyki:** Zmiany strukturalne w systemach energetycznych, takie jak znaczne przesunięcie w kierunku energii odnawialnej i zwiększona efektywność energetyczna, można osiągnąć tylko przy pełnym zaangażowaniu partnerów z odpowiednich przedsiębiorstw i przy wsparciu obywateli. W tej dziedzinie aktywna jest np. organizacja Greenpeace.

4.3.3. **Mobilność w miastach:** Zrównoważona mobilność w miastach to dziedzina, w której niewiele można osiągnąć, jeśli ludzie sami nie są skłonni do zmiany własnych nawyków w zakresie przemieszczania się. Dlatego EKES sugeruje włączenie takich organizacji, jak CEEP (Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych), BusinessEurope, ETF (Europejska Federacja Pracowników Transportu), Polis (sieć europejskich miast i regionów opracowujących innowacyjne rozwiązania techniczne i polityki w zakresie transportu lokalnego), Europejska Federacja Rowerzystów i IPR Praha (Instytut Planowania i Rozwoju Miasta Pragi). Naszym zdaniem w ramach tego zagadnienia należy też uwzględnić wagę podejść zintegrowanych, takich jak plany zrównoważonej mobilności w mieście, jako że postrzegamy mobilność w miastach jako bodziec dla rozwoju gospodarczego, poprawy warunków środowiskowych, a także transformacji energetycznej w miastach. EKES podkreśla znaczenie szczególnych instrumentów finansowych UE na rzecz mobilności w miastach, w której to dziedzinie istnieje zapotrzebowanie na inwestycje kapitałochłonne.

4.3.4. **Jakość powietrza:** Podstawowe znaczenie ma w tym obszarze współpraca przedsiębiorstw, organizacji zajmujących się opieką zdrowotną, pozarządowych organizacji ekologicznych, uczelni, instytutów badawczych itp. Partnerstwo powinno uwzględniać takie organizacje jak CAN (*Climate Action Network Europe*).

4.4. *Inteligentne miasta*

4.4.1. **Transformacja cyfrowa:** Digitalizacja społeczeństwa stanowi zmianę paradygmatu. Celem jest zapewnienie lepszych usług obywatelom i tworzenie możliwości rynkowych. Dobrym przykładem w inteligentnych miastach jest model potrójnej helisy i poczwórnej helisy, które jednocześnie zainteresowane podmioty z administracji miejskiej, szkolnictwa wyższego, biznesu i społeczeństwa obywatelskiego wokół wspólnych projektów. Model ten powinien zostać rozpowszechniony w Europie. W ramach tego zagadnienia bierzemy pod uwagę takie kwestie, jak: a) przewidywalne planowanie przestrzenne w każdym mieście; oraz b) wykorzystywanie sieci społecznościowych i internetu do komunikacji między administracją miejską i obywatelami. Partnerstwo powinno również obejmować takie organizacje, jak Transparency International.

4.5. *Innowacyjne i odpowiedzialne zamówienia publiczne*

4.5.1. Miasta dysponują znacznym potencjałem pod względem wdrażania innowacyjnych podejść; mogą występować jako awangarda, i to nie tylko w dziedzinie zamówień publicznych. Ważna jest jednak współpraca z ośrodkami innowacji w przedsiębiorstwach i wsparcia biznesu oraz z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego UE, takimi jak CEE Bankwatch Network. EKES podkreśla, że istotne znaczenie w tym zakresie mają: a) wykorzystywanie zamówień publicznych do wnoszenia wkładu w lokalną gospodarkę społeczną; oraz b) konkretne metody motywowania miast do wyboru innowacyjnych zamówień publicznych zamiast najtańszych rozwiązań.

4.6. Miasta stanowią część złożonych systemów, w których szersze obszary podmiejskie dostarczają niezbędnego wsparcia i zasobów umożliwiających miastom funkcjonowanie i pomyślny rozwój. Niezbędne jest angażowanie partnerów z obszarów położonych wokół miast, włączając w to lokalne grupy działania, aby stworzyć cenne powiązanie między obszarami miejskimi i wiejskimi, szczególnie jeśli chodzi o pożądane partnerstwa obszarów miejskich i wiejskich. Przy planowaniu swojego rozwoju miasta muszą uwzględniać istniejące strategie, takie jak strategie makroregionalne i odpowiednie mikroregionalne strategie rozwoju.

Bruksela, dnia 17 lutego 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS
